

Posudek diplomové práce Lucie Šiklové:

Karel Šlenger. Duše malíře - outsidera jako průvodce jeho životem a dílem.

Karel Šlenger je osobnost, která sice nebyla neznámá, ale stále obtížně zařaditelná do obvyklého pohledu na vývoj českého moderního malířství. Diplomní práce Lucie Šiklové a shodou okolností souběžně probíhající výstava Šlengra v Národní galerii nepochybně významně přispějí k tomu, aby tato legenda byla také čitelnější z hlediska uměleckohistorického.

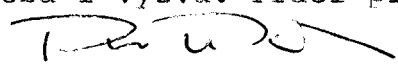
Šiklová charakterizuje Šlengera jako typického outsidera české výtvarné scény a upozorňuje, že nejde jen o individuální anomálii, ale spíš o charakteristického reprezentanta postoje, který má své specifické funkce v organismu moderního umění. Celkem snadno může spojit Šlengra s Váchalem nebo Alenem Divišem a dokonce do značné míry i se Zrzavým, nebo s Františkem Tichým, který se ostatně významně zasloužil o Šlengrovu úspěšnou výstavu u Topiče za války. Možná že je trochu škoda, že Šiklová nesledovala tuto stopu ještě důsledněji, protože pak by se vskutku objevilo jakési důležité manko českého modernismu, které podle mého názoru asi spočívá v potlačování expresionistických a symbolistických původů moderního českého umělectví.

Proti oficiálnímu modernistickému utopismu znamenaly totiž tyto "outsiderské" projevy pochopení umění jako něčeho těsně spjatého s existenciálními problémy člověka v moderním světě a to v duchu transcendentálního, jaký sice musel asi připadat v civilizačním ruchu první republiky staromódní, ale právě za války a také po ní, ukázal svou skutečnou aktualitu. A to nejenom ve smyslu lidském, ale i uměleckém - Šiklová správně orientuje výklad evropských souvislostí Šlengerova díla na expresivní linii Pařížské školy (Soutine) nebo na volnější souvislosti s Dubuffetem a Fautrierem.

Práce je napsaná s velkým zaujetím, s hlubokým smyslem pro osobitou Šlengerovu poetiku a s velikou znalostí faktů a hlavně prožitkových skutečností Šlengerova života a tvorby. Literární sklony jejího výkladu nejdou na úkor přesnosti výtvarné a umělecké charakteristiky a vcítění do materiálu se zde osvětluje na tomto typu tvorby jako adekvátní. Šiklová v tom směru zdařile využila Šlengrovu písemnost jako klíč k jeho mentalitě a prožitku světa. Paralely s citáty z F. Nietzsche jsou podle mého názoru také vhodné a ukazují určitou názorovou hloubku a filozofickou zakotvenost Šlengerova postoje a jeho schopnost utvářet i velké archetypální metafory. Určitou rezervu vidím ještě v náznaku psychoanalytického výkladu, kde zvláště Šlengerův vztah k matce a k ženě všeobecně by si asi vyžádal podrobnější analýzu.

Šiklová určitě své téma výborně zvládla a její sondy do duše malíře - outsidera se čtou jako silná obžaloba i výzva. Práci plně doporučuji k obhajobě.

Praha, 17.1.2006

  
(Prof. PhDr. P. Wittlich, CSc)